

29. december 1857

L. om Haandværks- og Fabrikdrift samt Handel og Beværtning m. m.*)

*) *Jfr, L. 30 Jan, 1881 om Barbeererernæringen m v., samt L. 19 Febr, 1861 om Sønæringen.*

Afsnit I, Om Adgang til Næringsdrift i Almindelighed.

§ 1.

Borgerskab og Næringsbeviis, Den almindelige Adkomst til Udøvelsen af Næringsdrift, der ikke er fri, er i Kjøbstæderne Borgerskab, paa Landet Næringsbeviis, der under Iagttagelse af de foreskrevne Betingelser meddeles i Kjøbstaden af vedkommende Magistrat og paa Landet af Politimesteren. Den, som udøver saadant Erhverv forinden Adkomsten er tilstede, straffes for uberettiget Næringsbrug. For hver Kjøbstad og hvert Amt forfattes en Vedtægt, der bestemmer, hvad der er at ansee som bunden Næring. Disse Vedtægter, der revideres hvert 5te Aar, udfærdiges af Indenrigsministeriet efter indhentet Betænkning fra Kjøbstædernes Kommunalbestyrelser og Amsraadene paa Landet. **)

**) *See Raadstue-P, 12 April 1858 indeh. Vedtægten om bunden Næring for Kjøbenhavn, samt den samme tilføiede Note, hvori Oplysning meddeles om Vedtægterne i den Henseende udenfor Kjøbenhavn.*

§ 2.

Betingelserne for Meddelelse af Borgerskab og Næringsbeviis. Til at vinde Borgerskab eller Næringsbeviis udkræves:

1. at den Paagjældende er fuldmyndig;
2. at hans Bo ikke er under Opbuds- eller Fallitbehandling;
3. at han ikke ved Dom er funden skyldig til Straf paa Æren eller offentligt Arbejde eller er under Tiltale for en Forbrydelse, der kan medføre saadan Straf;
4. at han, saafremt han ikke har Indfødsret, oplyser, at han idetmindste i 5 Aar har opholdt sig og ernæret sig ærligt heri Riget.

Ligesom denne Regel imidlertid ikke er anvendelig, hvor traktatmæssige Bestemmelser give et fremmed Lands Undersaatter samme Adgang til her at nedsætte sig og drive Næring, som tilkommer Landets egne Børn, saaledes skal Kongen, hvor Omstændighederne maatte anbefale det, ved Anordning ganske eller tildeels kunne tilstaae et fremmed Lands Undersaatter lige Adgang med Landets egne Børn til her at drive Næring, Hvor Borgervæbning, Politikorps, Brandkorps eller deslige er organiseret, maa den Paagjældende bevise at have fyldestgjort, hvad Reglementerne i saa Henseende foreskrive. Det er endelig en Selvfølge, at de særlige Forskrifter, der iøvrigt gjælde enkelte Næringsbrug, blive at iagttage ved Meddelelse af Borgerskab eller Næringsbevis paa disse.

§ 3.

Rettigheden til at forlange Borgerskab eller Næringsbeviis. Naar Nogen er i Besiddelse af de lovbefalede Egenskaber og har opfyldt de foreskrevne Betingelser, kan Borgerskab eller Næringsbeviis ikke nægtes ham. Dette skal og gjælde da, naar saadan Adkomst begjæres paa en Næringsvei, der ikke paa det paagjældende Sted er eller har været gjort til Gjenstand for bunden Næring, Men den Omstændighed, at der i saa Fald paa Forlangende er meddeelt Borgerskab eller Næringsbeviis paa en saadan Næringsvei, skal ikke medføre, at samme ikke maa drives af Andre der paa Stedet uden saadan Adkomst.

§ 4.

Hvorledes der forholdes, naar Flere ere Interessenter. Borgerskab og Næringsbeviis kan meddeles Aktieselskaber, i hvis øvrigheden forelagte Vedtægter intet Ulovligt indeholdes. Forandringer i Vedtægterne skulle da, inden de træde i Kraft, meddeles øvrigheden til Stadfæstelse. Drives iøvrigt Handel eller hvilket som helst andet under bunden Næring henhørende Erhverv af Flere i Forening, skal Enhver af disse, som tager umiddelbar Deel i Forretningerne, erhverve Borgerskab eller Næringsbeviis.

§ 5.

Berettigelsen efter Borgerskab eller Næringsbeviis. Borgerskabet berettiger til at udøve Næringen i den Kjøbstad, hvor samme er taget, overalt paa sammes Grund eller Jord, forsaavidt Næringen ikke er bunden til et bestemt Sted, Det i een Kjøbstad erhvervede Borgerskab fritager ikke for paany at tage Borgerskab eller Næringsbeviis, naar Paagjældende ønsker at drive bunden Næring andetsteds. Det givne Næringsbeviis hjemler, forsaavidt det ei knytter Næringen til et bestemt Sted, Ret til Nedsættelse paa ethvert Sted i vedkommende Jurisdiktion, der ligger udenfor de i det Følgende foreskrevne Grændser (§§ 28, 54-57); men det paaligger Vedkommende i Tilfælde af Flytning inden Jurisdiktionens Omraade derom at gjøre Anmeldelse til Politimesteren, som da giver det tidligere udfærdigede Beviis fornøden Paategning, Begynder Vedkommende sin Næringsvei paa det Sted, hvorhen han er flyttet, uden at have erholdt Paategning, Paadrager han sig Ansvar for uberettiget Næringsbrug. Vil den Paagjældende nedsætte sig i en anden Jurisdiktion, bliver et nyt Næringsbeviis eller Borgerskab at erhverve.

§ 6.

Om Forening af flere Næringsveie. Borgerskab og Næringsbeviis meddeles stedse paa en bestemt Næringsvei. Men Intet er til Hinder for, at der med de i denne Lov fastsatte Indskrænkninger (§§ 24, 25, 44, 47, 64) vindes Adgang til at drive flere Næringsveie i Forening, saafremt iøvrigt den Vedkommende opfylder de Betingelser, der maatte være foreskrevne for hver især, og betaler den for hver især bestemte Kjøbelse, Berettigelsen hertil kan meddeles ved en Paategning paa Borgerbrevet eller Næringsbeviiset. Kan dette ikke skaffes tilveie, bliver nyt Adkomstbrev at udfærdige efter de almindelige Regler.

§ 7.

Om Adgang til Næringsdrift for Fruentimmer. Enker, forladte, fraskilte og separerede Hustruer, samt ugifte Kvinder, der ere 25 Aar gamle og myndige med eller uden Kurator, skulle have lige Adgang med Mandspersoner til Næringsdrift, naar de fyldestgjøre de i § 2 Nr. 2-4 fastsatte Betingelser. Istedetfor Borgerskab meddeles dem et Næringsbeviis. Ogsaa kunne Bevillinger, forsaavidt disse endnu finde Sted efter denne Lov, meddeles saavel Kvinder som Mænd. Enken har Ret til at fortsætte Mandens Næringsvei, indtil hun indgaaer nyt Ægteskab. Samme Ret tilkommer Hustruen, hvis Mand er bortrømt. At forfærdige Modepynt, Klædningsstykker for Personer af Kvindekjønnen og for Drengbørn under 10 Aar, at sye Linnedsyning, Kaskjetter, Halsbind og deslige, skal for Kvinder ansees for fri Næring.

§ 8.

Den de Søindrullerede, militaire Haandværkere m, fl. tilstaaede Adgang til Næringsbrug. De Søindrullerede, de militaire Haandværkere m. fl., som efter den gjældende Lovgivning have Ret til uden Borgerskab eller anden særlig Bevilling at udøve forskjellige Næringsbrug, have inden 8 Maaneder efter denne Lovs Kundgjørelse for vedkommende Magistrat eller Politimester at oplyse, at og i hvilket Omfang de have udøvet saadan Ret, hvorefter der af samme Øvrighed meddeles et Beviis, der fremtidig hjemler dem samme Ret, dog at der i ethvert Tilfælde, hvor den benyttes, svares samme Næringskat af den Paagjældende, som der paa Stedet erlægges af enhver Anden, der udøver Næringen i samme Omfang, Dog skal det i Henseende til Døvstumme have sit Forblivende ved P. 10 Mai 1827.

§ 9.

Om dem, som paa Grund af Forbrydelse ikke kunne erhverve Borgerskab eller Næringsbeviis. Naar Nogen ikke kan erhverve Borgerskab eller Næringsbeviis paa Grund af den i § 2 Nr. 3 indeholdte Bestemmelse, eller ifølge § 11 har forbrudt saadan Adkomst til Næringsbrug, skal Magistraten og paa Landet Amtmanden være bemyndiget til at meddele den Paagjældende Bevilling til at drive en eller anden Næring, dog at det skal være ham aldeles formeent at antage nogen Dreng til Hjælp eller Oplærelse. Har den Paagjældende ikke været anset med højere Straf end Forbedringshuusarbeide, og ikke oftere end een Gang været idømt denne Straf, skal han være berettiget til 5 Aar efter Straffetidens Udløb at fordre Borgerskab eller Næringsbeviis, saafremt han ikke i den Tid har gjort sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling,

§ 10.

Opsigelse og Nedlæggelse af Næringen. Det staaer en Næringsbruger frit for at opsig sin Ret til Næringsdrift enten for stedse eller paa ubestemt Tid eller paa visse Aar, Herom bør det Fornødne paategnes det ham meddeelte Borgerbrev eller Næringsbeviis, Saalænge ikke Nogen udtrykkelig har opsagt sin Ret til Næringsdrift, er han, hvor en særegen Næringskat erlægges, pligtig at udrede denne.

§ 11.

Forbrydelse af Rettighed til Næringsdrift. Den, som ved Dom er funden skyldig til Straf paa Æren eller offentligt Arbejde, skal tillige have sin ved Borgerskab eller Næringsbeviis erhvervede Ret forbrudt.

§ 12.

Borgerskabspenge. Stemplet Papir. Ved Overleveringen af Borgerbrevet erlægges en Kjendelse Til den Ende blive de Næringsbrug, hvorpaa der meddeles Borgerbrev, at inddele i fem Klasser, Til hvilken Klasse de enkelte Næringsbrug i de forskjellige Kjøbstæder skulle henføres, afgjøres af Indenrigsministeriet efter indhentet Betænkning fra Kommunalbestyrelsen.*) Borgerbreve og Næringsbeviser skrives paa stemplet Papir af 4 Klasse, til Næringsveie af 1 Kl. paa Nr. 10, af 2 Kl. paa Nr. 9, af 3 Kl. paa Nr. 7, af 4 Kl. paa Nr. 6 og af 5 Kl. paa Nr. 5. **). For Borgerbreve betales i Kjøbenhavn til Stadens Kasse: i 1 Kl. 100 Rd. ***); i 2 Kl. 60 Rd.; i 3 Kl. 24 Rd., i 4 Kl. 12 Rd.; i 5 Kl. 4 Rd, Alt særskilt Expeditionsgebyr, Betaling for Stadsseglet og deslige bortfalder, Attraaes Borgerskab i Henhold til § 3 andet Punktum, beregnes Kjendelsen som for en Næringsvei af 5 Kl. I de øvrige Kjøbstæder, i hvilke Indvaanerantallet efter den til enhver Tid sidst afholdte Folketælling naaer 5000, udredes Borgerskabspengene med 3/4 og i alle andre Kjøbstæder med 1/2 af hvad for Kjøbenhavn er fastsat. Af Borgerskabspengene tilfalder Halvdelen Kæmnerkassen og Halvdelen Magistrat og Byskriver, saaledes at Sidstnævnte oppebærer 1/4 af denne Halvdeel, med mindre der for den enkelte Købstad ifølge kongelig Resolution maatte vorde bestemt en anden Fordeling, Træder Nogen over til en anden Næringsvei, erlægges Forskjellen i Borgerskabspengene og det stemplede Papir, hvis den eller de Næringer, hvortil der gaaes over, ere højere ansatte end den eller de, som nedlægges.

*) See Raadstue-P 12 April 1858 om Betalingen for Borgerbreve i Kjøbenhavn, med tilføjet Note betræffende Kjøbstæderne.

***) See L, 19 Febr, 1861 om Brugen af stemplet Papir, § 67, jfr, § 92.

****) Jfr, L. 11 Novbr. 1860 ang. Ophævelse af Mæglerindskud.

§ 13.

Betaling for Næringsbeviis paa Landet. Ved Meddelelsen af Næringsbeviis paa Landet udredes den Kjendelse, som for samme Næring erlægges i nærmeste Kjøbstad i samme Provinds; dog skal af Haandværkere paa Landet, der bosætte sig længere end een Miil fra Kjøbstaden, kun svares halvt mod Kjøbstaden. Med Hensyn til de Næringsveie, som ikke maatte findes nævnte i den for vedkommende Kjøbstad fastsatte Klassifikation, tilkommer det Amtmanden at afgjøre, til hvilken Klasse de blive at henregne, Næringsbeviset skrives paa det stemplede Papir, som er foreskrevet for et Borgerbrev paa samme Næring. Kjendelsen tilfalder vedkommende Sognekommune. De i Aarets Løb indkomne Kjendelser udbetales til Vedkommende inden næste Aars Januar Maanedes Udgang med en Afkortning af 4 pCt. i Inkassationspenge. Træder Nogen over til en anden Næringsvei, gjælder den samme Regel i Henseende til Betaling og stemplet Papir som i Kjøbstæderne.

§ 14.

Almindelige Bestemmelser angaaende de foreskrevne Afstande fra Kjøbstaden.

Hvor et Næringsbrug efter denne Lov ikke maa udøves inden en vis Afstand fra en Kjøbstad, beregnes denne i lige Linie til Axeltorvet. Har Kjøbstaden intet enkelt bestemt Axeltorv, bestemmer Overøvrigheden det Punkt, hvorfra Afstanden skal regnes, Er der mellem Kjøbstaden og det Sted paa Landet, hvor Næringsbruger Attraaes drevet, et Vand, af idetmindste tusind Alens Brede, og der ikke haves landfast Forbindelse med Kjøbstaden af mindre Længde end den i nærværende Lov iøvrigt bestemte Afstand, skal Forbudsbestemmelsen aldeles ikke gjælde. Efter Forslag fra vedkommende Kjøbstadkommunalbestyrelse kan Indenrigsministeren bestemme, at Forbudsbestemmelserne bortfalde eller indskrænkes for Kjøbstaden.

Afsnit II, Om Haandværks- og Fabrikdrift.

A. Fælleds Bestemmelser.

§ 15.

Adgang til Haandværks- og Fabrikdrift i Almindelighed. Adgangen til den hidtil under borgerlig Næring henhørende Haandværksdrift og til den Fabrikdrift, som ikke er fri, skal, forsaavidt ikke anderledes er bestemt i denne Lov, staae aaben for Enhver, som efter de i det Foregaaende foreskrevne Regler vinder Borgerskab eller Næringsbeviis.

§ 16.

Om Arbeide og Varetilvirkning, som er Enhver tilladt. Ingen skal kunne drages til Ansvar for det under Haandværks- og Fabrikdrift henhørende Arbeide, som han enten selv eller ved Hustrues og Børns Hjælp udfører.

§ 17.

Arbeides Udførelse i Entreprise. Enhver kan som Entrepreneur eller Leverandeur paatage sig Udførelsen af hvilket som helst Arbeide eller Leveringen af hvilket som helst Haandværks- og Fabriksvare, naar han kun lader Arbeidet udføre ved eller bestiller Varen hos Personer, der ere berettigede til at forfærdige og afsætte samme. Betjener han sig af Ueberettigede, bliver saavel han som disse at ansee for uberettiget Næringsbrug.

§ 18.

Forening af beslægtede Haandteringer under eet Borgerskab eller Næringsbeviis. Under Borgerskab eller Næringsbeviis:

- a. paa at være Smed indbefattes hvad der nu henhører til Grov- og Kleinsmedenes, Ankersmedenes, Sporemagernes, Tøismedenes samt Nagelsmedenes Haandtering;
- b. paa at være Væver indbefattes hvad der henhører under Dugmagerne, Tøimagerne og Linnedvæverne;
- c. paa at være Possementmager indbefattes tillige hvad der henhører under Knapmagerne;

- d. paa at være Gjötler indbefattes tillige hvad der henhører under Sværdsegerne og Klokkestøberne;
- e. paa at være Snedker indbefattes tillige hvad der henhører under Stolemagerne samt Billed- og Ornamentskjærerne;
- f. paa at være Dreier indbefattes hvad der henhører under Kunstdreierne samt Blokke- og Rokkedreierne;
- g. paa at være Handskemager indbefattes tillige hvad der henhører under Peltsneriet;
- h. paa at være Garver indbefattes tillige Feldberederi samt Saffian- og Korduanberederi.

§ 19.

Om Grændserne mellem Haandværksfagene. Saa ofte der opstaaer Spørgsmaal om Grændsen mellem de forskjellige Haandværks- eller Fabriknærings Berettigelse, bliver dette at afgjøre efter Lov og Sædvane, dog med følgende nærmere Bestemmelser: Det skal være tilladt enhver Haandværker, selv eller ved Medhjælpere, af eget eller af andre Haandværk, at forfærdige alle enkelte Dele af og udføre alt Arbeide ved de Gjenstande, hvilke han er berettiget til at afhænde som hele Fabrikater, uanseet at disse Dele eller dette Arbeide henhører under andre Næringer, dog at denne Frihed til at forfærdige Produktets enkelte Dele skal være indskrænket til, hvad Haandværkeren selv bruger og anbringer. Endvidere skal det være Enhver tilladt, selv eller ved Medhjælpere af eget eller andet Haandværk, at forarbeide og istandsætte, dog kun til eget Brug, de Maskiner, Modeller, Haandværksredskaber eller andre Gjenstande, som han benytter til Udøvelsen af det Næringsbrug, hvortil han har vundet Berettigelse. De Indskrænkninger, som maatte finde Sted ved enkelte Haandværk i Henseende til Arbeidsmaaden eller de Redskaber, der benyttes, skulle være hævede.

§ 20.

Fortsættelse. Endvidere skal Borgerskab eller Næringsbeviis:

- a) paa at være Tømmersmand (Huustømmersmand) give Ret til at udføre alt under Bygningssnedkeriet henhørende Arbeide;
- b) paa at være Kobbersmed eller Blikkenslager give Ret til alle Slags Arbeider af Plader af uædle Metaller;
- c) paa at være Bager give Ret til den under Konditori og Kagebageri henhørende Bageri-Virksomhed;
- d) paa at være Kagebager give Ret til Tilvirkning ikke blot af alle Slags Kager, men tillige af egentlige Konditorvarer;
- e) paa at være Bogbinder give Ret til, dog kun i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn, at forhandle Bøger, Landkort, Papir og Skrivematerialier.

§ 21.

Flere Værksteder. Hvor Næringsadkomsten ikke binder Næringen til et bestemt Sted, er der Intet til Hinder for at holde Værksted paa flere Steder i Jurisdiktionen, naar den Paagjældende selv staaer som Mester for disse og ikke benytter denne Ret til at lade Uberettigede drive Haandværket i sit Navn. Det er heller ikke Mesteren formeent at lade sine Medhjælpere arbeide i deres Hjem.

§ 22.

Næringsomraadet. Lige, som Kjøbstadhaandværkeren kan arbeide for andre Kjøbstæders Indvaanere og Landboere, saaledes skulle Landhaandværkere og være berettigede til at arbeide for Kjøbstadbeboere.

§ 23.

Afsætningsret. Haandværkere og Fabrikanter i Kjøbstæderne ere berettigede til at falholde deres Varer fra Værksted, Fabrik, Bopæl eller aabne Boutiker i Staden. De paa Landet bosatte Haandværkere og Fabrikanter kunne have eet Udsalgssted enten ved Bopælen eller Værkstedet; Fabrikanter kunne derhos tillige have Udsalg i Kjøbstæderne. Endvidere skal det være tilladt Fabrikanter og Haandværkere at falholde saavel Andres Frembringelser, forsaavidt de henhøre til deres Fag, som ogsaa, under samme Betingelse, brugte Sager. Derhos skal enhver Haandværker eller Fabrikant have Ret til at forhandle de Varer, som ved den Behandling, der er Gjenstand for hans Næringsbrug, have undergaaet en væsentlig Forandring, uanseet at Produktet iøvrigt henhører under Andres Næringsbrug, samt til at afhænde de Maskiner, Redskaber og Materialier, som henhøre til Faget, til andre Mestere og Fabrikanter af samme Fag. Det staaer de paa Landet bosatte Haandværkere frit for at lade deres Varer sælge ved offentlig Auktion paa Landet, men ikke i Kjøbstæderne.

§ 24.

Adskillelse af Handels- og Haandværksnæring. Borgerskab eller Næringsbeviis paa Haandværk kan ikke forenes med Borgerskab eller Næringsbeviis paa Handels dog skal dette ikke gjælde med Hensyn til Høker- og Marschandiserhandel samt de i §§ 50, 51 og 52 ommeldte Arter Handel.

B. Kjøbstæderne.

§ 25.

Om Haandværks- og Fabriklaugene. Den Haandværks- og Fabriklaugene hidtil tilkommende udelukkende Ret bortfalder, men iøvrigt vedbliver ethvert Laug, der af Indenrigsministeriet anerkjendes som saadant, og har mindst 5 Medlemmer, at bestaae, indtil det af Fleertallet af dets Medlemmer vorder besluttet, at Lauget skal ophæves, eller Medlemmernes Antal synker under 5. Det staaer ethvert Medlem af et Laug frit for at udmelde sig, naar han vil.

§ 26.

Forandringer i de gjældende Laugsartikler og andre Laugsindretningen vedkommende Bestemmelser. Det er Indenrigsministeren overladt under den nu brugelige Form, i Kongens Navn, at meddele Stadfæstelse paa saadanne Forandringer i de gjældende Laugsartikler og andre Laugsforfatningen vedkommende Indretninger og Bestemmelser, som af de Vedkommende maatte attraaes.

§ 27.

Frivillige Svendeprøver. Der skal aabnes Adgang for dem, der maatte ønske det, til at aflægge Svendeprøve i Haandværksfagene i Overeensstemmelse med Regler, der nærmere fastsattes af Kongen.

C. Paa Landet.

§ 28.

Afstandsbestemmelse. Den Haandværksdrift, som hidtil ikke har kunnet øves paa Landet uden Bevilling, skal ikke tilstedes efter sædvanligt Næringsbeviis i en Miils Afstand fra nærmeste Kjøbstad i Kongeriget eller Hertugdømmet Slesvig. Dog undtages Møllebyggere, Muurmestere, Tømmermestere, Hvedebrødsbagere, Snedkere, Glarmestere, Sadelmagere, Skrædere og Skomagere. Med Hensyn til Møllebrug gjælder L. 14 April 1852, dog at Næringsbeviis løses, Nedsætter en Haandværker sig nærmere en Kjøbstad end 1/4 Miil fra sammes Axeltorv (§ 14), kan vedkommende kommunale Myndighed i Kjøbstaden, efter de for samme gjældende Regler, paaligne ham Næringssskat, som indbetales i Kæmnerkassen.

§ 29.

Kongelig Bevilling. Guldslagere, Guldtrækkere, Guldsmede og Bogtrykkere maae ikke nedsætte sig paa Landet uden kongelig Bevilling, der udfærdiges gennem Indenrigsministeriet. Ogsaa med Hensyn til Brændeviinsbrændere forbliver det ved de gjældende Regler. Den, der erholder Bevilling, skal derefter løse Næringsbeviis.

Afsnit III.

Om Handelen.

A. Fælleds Bestemmelser.

§ 30.

Adgang til Handelsberettigelse. Adgang til at drive Handel staaer, forsaavidt ikke anderledes bestemmes ved denne Lov, aaben for Enhver, der ifølge de i det Foregaaende foreskrevne Regler vinder Borgerskab eller Næringsbeviis. Borgerskabet eller Næringsbeviset meddeles, dog med de i det Følgende fastsatte nærmere Bestemmelser, paa at drive enten Groshandel eller Kjøbmandshandel eller Detailhandel.

§ 31.

Grosserernes Handelsberettigelse. Det er ikke tilladt Grossererne at sælge Varer i mindre Partier, end i den nærværende L. vedføjede Fortegnelse findes fastsat. Dog kommer denne Grændse ikke i Betragtning, naar Varerne sælges til en Anden, som dermed er handelsberettiget, og det skal derhos være Grossererne uformeent at sælge enhver Varesort, hvad enten den hører til de i Fortegnelsen udtrykkelig nævnte eller ikke, i Kvantiteter til Salgspræis af ikke mindre end 20 Rd. Grossererne ere uberettigede til at holde aaben Bud. Grosserersocietetet i Kjøbenhavn, og den dermed forbundne Komitee vedbliver under sin nærværende Indretning og med den samme for Tiden tilkommende Virkekreds.

§ 32.

Kjøbmændenes Handelsberettigelse. Under Kjøbmandshandel, hvorpaa i Kjøbenhavn ikke meddeles særskilt Borgerskab, indbefattes, for Landets Vedkommende dog med den af § 56 flydende Indskrænkning, al Slags Handel i Stort og Smaat. Dog kan en Kjøbmand ei i Smaat forhandle de Medicinalvarer, der ifølge Lov og Anordninger ere forbeholdte Apothekerne, ei heller uden særskilt Borgerskab drive Marschandiserhandel.

§ 33.

Detallisternes Handelsberettigelse. Detaillisterne ere berettigede til at forhandle enhver Varesort, som ikke ifølge § 35 særligen derfra er undtagen, i saadanne Partier, der ikke naae den Handel i Stort anviste Grændse, dog at indenlandske Landvæsensprodukter (hvorunder alle de Produkter, der ifølge F. 23 April 1845 § 1 maae opkjøbes paa Landet og indbringes til Kjøbstæderne, blive at henføre) kunne afhændes i hvilkesomhelst Partier. Forsaavidt der efter den nuværende Lovgivning tilkommer de ved denne Lovs Kundgjørelse bosatte Detaillister en større Ret i Henseende til Kvantiteten, hvori de maae afsætte deres Varer, beholde de denne ubeskaaren,

§ 34.

Om Udsalgsstedet. Det er ikke nogen Detailhandler tilladt at have Udsalg fra andre Steder end fra aaben Boutik; dog er dette ei anvendeligt paa den, der tillige har Ret til Handel i Stort. Overtrædelse af denne Bestemmelse ansees som uberettiget Næringsbrug, Ingen Handlende er berettiget til at have Boutik paa flere Steder i samme Kommune,

§ 35.

Visse Artikler, som undtages fra Detaillisternes Handelsberettigelse. Fra den almindelige Handelsret, som efter § 33 tilkommer Detaillister, undtages:

- 1) de Medicinal-Varer, som ifølge Lov og Anordninger ere forbeholdte Apothekerne;
- 2) allehaande brugte Sager, der henhøre under Marschandiserhandelen, med Undtagelse af gamle Bøger;
- 3) Alle Slags destillerede Stærke Drikke, indtil Paagjældende for Magistraten anmelder, at han vil befatte sig med Udsalg af denne Artikel, og for saadan Anmeldelse erhverver Magistratens Beviis, eller dertil vinder Adkomst efter § 56.

§ 36.

Kommissionshandel, Speditionsforretninger og Rhederi. Den saakaldte Kommissionshandel er tilladt Enhver med de samme Varer og i de samme Kvantiteter, som han for egen Regning maa købe og sælge; dog er det ikke tilladt at udsælge Varer i Smaat for udenlandsk Regning, Blotte Speditionsforretninger og Rhederi ansees som fri Næring,

§ 37.

Opkøb og Forhandling af Landmandens Produkter. Den Frihed, som ved F. 23 April 1845 § 1 er given Landboerne til Opkøb af Landvæsensprodukter, skal

herefter ogsaa tilkomme Kjøbstadbeboerne under Iagttagelse af, hvad bemeldte F. iøvrigt foreskriver, Samme Regel gjælder om Opkjøb af Landmandens Huusflidsprodukter. De endnu bestaaende Forbud mod at opkjøbe ommeldte Produkter paa Veien til Kjøbstaden ophæves saavel som al Torvetvang. Det er ikke Nogen formeent at afhænde de saaledes opkjøbte eller deslige af ham selv tilvirkede Varer til Beboerne Paa Landet og i Kjøbstæderne; dog skal det ei være tilladt den, som ei er Handelsberettiget, dermed at holde Udsalgssted.

§ 38.

Handel fra Skibe. I Kjøbstæderne. Skippere, som fra indenrigske Stæder indføre til Kjøbstaden de i F. 23 April 1845 § 1 nævnte Produkter, have Ret til i de første 3 Uger efter Ankomsten at udsælge deres Ladning fra Skibet og paa Axelortvet baade i Stort og Smaat Skippere, som fra fremmede Stæder indføre til Kjøbstaden Fødevarer, Tømmer og Trælast, Muur- og Teglsteen, Brændeved og Tørv samt Steenkul, have Ret til i de første 3 Uger efter Ankomsten at udsælge deres Ladning fra Skibet baade i Stort og Smaat. Liggedagene beregnes fra den Dag, Fartøiet er lagt til ved Bolværket, medmindre noget Detailudsalg er foretaget forinden. Efter Forløbet af Liggedagene og med Hensyn til andre Varer end de nævnte kan Forhandling fra Skibene kun finde Sted i saadanne Partier, der ere Gjenstand for Handelen i Stort. Hvor det findes hensigtsmæssigt, kan for den enkelte Søkjøbstad affattes en Vedtægt angaaende den fra Skibe tilladte Vareforhandling m, v. Denne Vedtægt kan tilstede en mere udvidet Ret til Forhandling i Smaat, end ved ovennævnte Bestemmelser er hjemlet, men kan forøvrigt ikke bestemme Noget, som afviger fra den almindelige Lovgivning, medmindre der for et enkelt Sted skulde findes at være givet en særlig Bestemmelse eller være indført en vis Orden, som det skjønnes tilraadeligt at vedligeholde. Vedtægten, hvortil Udkast affattes af Kommunalbestyrelsen, forelægges Indenrigsministeriet til Stadfæstelse.

§ 39.

Fortsættelse. Paa Landet. Skippere, som fra indenrigske Steder føre de i F. 23 April 1845 § 1 nævnte Produkter, eller som fra fremmede Steder føre Tømmer og Trælast, Muur- og Teglsteen, Brændeved og Tørv samt Steenkul, kunne, ved at anløbe hvilkesomhelst Losseplads paa Landet, dog under Iagttagelse af de for Toldvæsenet gjældende Bestemmelser, fra Skibet udsælge deres Ladning til Enhversomhelst baade i Stort og Smaat. Med Hensyn til den saakaldte Skudehandel har det sit Forblivende ved de nu gjældende Regler.

§ 40.

Salg ved Auktion. Enhver er berettiget til i den Kjøbstad, hvor han har Ret til at have Udsalgssted, at lade de Varer forhandle ved offentlig Auktion, som han ellers er berettiget til at falholde og i de Samme Kvantiteter; dog kan den i en Kjøbstad Næringsberettigede lade den af ham tilvirkede Vare forauktionere ogsaa i andre Kjøbstæder saavel som paa Landet, Groshandlere kunne lade deres Varer forauktionere i samme Kvantiteter, i hvilke det ellers er dem tilladt at sælge, baade paa Stedet, hvor de boe, og andetsteds. Indenlandske Landvæsensprodukter, der af Producenten eller en Opkjøber føres til Kjøbstaden, kunne sammesteds sælges ved Auktion. Skippere have Ret til under Liggedagene

at lade Varer forauktionere i Kjøbstaden i samme Kvantiteter, i hvilke de kunne forhandles fra Skibene. Strandede eller havarerede Varer kunne, om end Eieren ikke er Handelsberettiget, i Stort og Smaat bortsælges ved Auktion.

§ 41.

Salg ved Markeder. Den samme Salgsret, der tilkommer en Indlænding i den Kjøbstad, hvor han er bosat, kan han udøve ved Markeder af hvert Slags, der afholdes i samme Kjøbstad, men ved Markeder udenfor denne kun med Varer, hvis Forhandling paa Markedet er tilladt. Udskjænkning af Brændeviin og andet Værtshuushold er i Markedstiden tilladt ogsaa udenbyes Folk, som i deres Hjem ere berettigede til saadant Erhverv, samt, hvor Markedet afholdes paa Landet, alle de omboende Beboere. Det er de paa Landet bosatte Handlende, Fabrikanter og Haandværkere tilladt at falholde deres Varer ved Markeder saavel i Kjøbstæderne som paa Landet, saavidt Falholdelse af den Slags Varer, de medføre, overhovedet er tilladt Paa Markedet. De i F. 23 April 1845 § 1 omhandlede Produkter kunne, hvad enten de ere af egen Avl eller opkjøbte, falholdes ved Markeder af ethvert Slags,

§ 42.

Prøvehandelen Ulovlig Omløben med Varer samt Falbydelse paa offentlige Steder og i Husene. De den saakaldte Prøvehandel vedrørende Bestemmelser forblive i Kraft. Det Samme skal i det Hele gjælde om de for Omløben med Varer til Salg heri Landet givne Bestemmelser. Uagtet det saaledes heller ikke i Kjøbstæderne er tilladt at ombære Varer, der ikke høre til Landets Produkter (§ 37), til Falbydelse i Huse eller paa Gader, samt udenfor Markedstid at opstille Varer til Salg paa Torvet eller andre offentlige Steder, kan Undtagelse herfra dog finde Sted paa Grund af stedlige Forhold, forsaavidt Stedets Politimester og Kommunalbestyrelsen deri ere enige.

B. Kjøbstæderne.

§ 43.

Handelslaugenes Ophævelse. Handelslaugene blive herved ophævede saavel i som udenfor Kjøbenhavn.

§ 44.

Borgerskab paa Viinhandel. Paa Viinhandel kan meddeles særegent Borgerskab, hvilket skal give Ret til at forhandle alle Slags Vine, Brændevine, Likører, Eddike og Ølsorter samt Flasker og Propper saavel i Stort som i Smaat. Den Viinhandler, der i Medfør af denne L. har vundet Adgang til at have siddende Gjæster, kan ikke tillige vinde noget andet Handelsborgerskab.

§ 45.

Borgerskab paa Tømmerhandel. Paa Tømmerhandel kan meddeles særegent Borgerskab, hvilket skal give Ret til at forhandle Tømmer og Trælast saavel i Stort som i Smaat,

§ 46.

Materialister. Ligeledes kan meddeles eget Borgerskab paa at være Materialist, hvilket skal give Ret til saavel i Stort som i Smaat at falholde Medicinalvarer i upræpareret Tilstand, dog saaledes, at det ved kongelig Anordning kan bestemmes, hvilke Varer det skal være Apothekerne forbeholdt at forhandle i visse mindre Dele. Indtil Grændsen mellem Materialisternes og Apothekernes Handelsret paa foranførte Maade eller ved Lov bliver nærmere bestemt, ville Materialisternes Rettigheder være at bedømme efter deres Borgerbrev eller de nu gjældende Anordninger.

§ 47.

Høkere. Endvidere bliver at meddele eget Borgerskab paa Høkerhandel, hvis væsentlige Gjenstand skal være Fødevarer af indenlandsk Produktion, For at bestemme denne Handels Omfang og Grændser, navnlig i hvor store eller smaa Kvantiteter det skal være Høkerne tilladt at sælge, dog under Iagttagelse af den i § 33 givne Regel om Landvæsensprodukter, forfatter Kommunalbestyrelsen en Vedtægt, hvorved dog indtil videre de paa ethvert Sted hidtil gjældende Bestemmelser blive at lægge til Grund.*) Denne Vedtægt kan forandres, saa ofte Kommunalbestyrelsen finder det fornødent. Det overlades derhos Kommunalbestyrelsen med Indenrigsministeriets Samtykke i samme Vedtægt at tilstede Høkerne at udskjænke Øl og Brændeviin til Fortæring paa Stedet, men uden at have siddende Gjæster og uden at øve noget Slags Værtshuushold, Alt under Iagttagelse af denne Lovs § 72. Den Høker, som vil benytte sin Ret til at udskjænke Brændeviin, kan ikke vinde Adkomst til nogen anden Handelsnæring, end Brændeviinshandel,

*) *Raadstue-P. 12 Juni 1858 ang. Vedtægten for Høkernes Næringsret i Kjøbenhavn.*

§ 48.

Brændeviinshandel. Paa Brændevinshandel kan meddeles et eget Borgerskab, hvilket giver Ret til at forhandle alle Slags destillerede stærke Drikke i Stort og Smaat, men uden nogensomhelst Udskjækning.

§ 49.

Marschandiserhandel. Til at handle med de brugte Sager, der Pleie at være Gjenstand for Marschandiserhandel, meddeler Magistraten Borgerskab. Til at vinde saadant Borgerskab udfordres, at den Paagjældende ikke er Politiet bekjendt fra nogen ufordeelig Side.

§ 50.

Handel med gamle Bøger og med gammelt Jern. Til Handel med gamle Bøger saa og med gammelt Jern meddeles paa Forlangende særskilt Borgerskab under Iagttagelse af de sædvanlige Regler for Borgerskabs Meddelelse, Dog skulle disse Artikler ansees som tillige henhørende under Marschandiserhandelen.

§ 51.

Handel med Klude, Been m. v. Til Handel med Klude, Been, Glas- og Porcellainsskaar, gamle Tougværksstumper, gammelt Læderaffald og andre lignende som ubrugelige kasserede Gjenstande er det Magistraten overladt at udstede Bevillinger paa Vilkaar:

- a) at Handelen indskrænkes til de nævnte Artikler, og at Bevillingen dertil alene tildeles Personer, om hvilke intet Ufordeeltigt er Politiet bekjendt;
- b) at Bevillingen klausuleres saaledes, at den uden videre skal være forbrudt, saasnart den Paagjældende gjør sig skyldig i uredeligt Forhold, eller efter Politiets Skjøn har paadraget sig Mistanke for Hæleri, eller flere Gange befindes at handle med Gjenstande, som ligge udenfor den ved Bevillingen hjemlede Berettigelse;
- c) at denne Handel skal være enhver Forskrift undergiven, som Sundhedspolitiet maatte ansee fornøden, og at den navnlig ikke maa drives eller Oplag dertil haves paa noget Sted, som ikke af Sundhedspolitiet findes passende, og
- d) at Enhver, der erholder en slig Bevilling, strax forinden Afbenyttelsen skal forevise den for Politiet, For Bevillingen erlægges en Betaling af 2 Rd., der tilfalder Kæmnerkassen,

§ 52.

Borgerskab paa visse Arter ringe Handel. Paa at drive en eller anden ringe Handel, saasom med Brød, Traad og Garn, Lys og Sæbe, Legetøi og Kager, meddeles eget Borgerskab uden Betaling.*)

*) See L. 13 Febr. 1861 om Brugen af stemplet Papiir, § 67 jfr § 92.

§ 53.

Gjenstande for Frihandel. Foruden de Artikler, som det hidtil har været Alle og Enhver tilladt frit at udsælge, skulle de mindre betydelige Huusholdningsvarer, saasom Mælk og Fløde, Æg, Kartoffler, Grønsager og indenlandsk Frugt samt Tørv og Sand, paa hvis Forhandling særskilt Borgerskab tildeels hidtil har været taget, overalt være Gjenstand for Frihandel.

C. Landet.

§ 54.

Afstandsbestemmelser. Groshandel, Kjøbmandshandel og Detailhandel tilstedes ikke efter almindeligt Næringsbeviis i mindre end 1 1/2 Miils Afstand fra nærmeste Kjøbstad i Kongeriget eller Hertugdømmet Slesvig.

§ 55.

Høkerhandel. Den, som attraaer at drive Høkerhandel paa Landet, har at erhverve Næringsbeviis. Det er Høkerne tilladt i deres Udsalgssteder at falholde de Produkter, som efter F, 23 April 1845 § 1 og L. 15 April 1854 § 2 kunne opkjøbes overalt paa Landet, samt endvidere Øl, Salt, Brændolie, Tran, Lys, Svovlstikker, Træsko, Tjære, Sæbe, Soda, Kaffe, Kaffesurrogater, Sukker, Sirup, Thee og Tobak, de sidstnævnte Artikler dog ikke i saadanne Kvantiteter, der ifølge § 31 ere forbeholdte Handel i Stort. Det er ikke tilladt Høkerne at lade Varer for egen Regning indføre fra Udlandet, Det er dem kun tilladt at have eet

Udsalgssted, hvilket skal være ved Bopælen, Høkerhandel tilstedes ikke i nærmere Afstand fra Kjøbstæderne i Kongeriget og Hertugdømmet Slesvig end 1 Miil, Dog bemyndiges Indenrigsministeriet til efter de stedlige Forhold at drage denne Grændse i en Afstand af indtil en halv Miil. Ligeledes bemyndiges Indenrigsministeriet til at gjøre de i denne Paragraph indeholdte Afstandsbestemmelser anvendelige til Fordeel for Handelspladser og Flækker i Kongeriget og Hertugdømmet Slesvig.**)

**.) *Jfr. Bekjendtgjørelse desangaaende af 20 Marts 1858.*

§ 56.

Brændeviinshandel. Med Hensyn til Adgang til Brændeviinshandel paa Landet har det indtil videre sit Forblivende ved de gjældende Bestemmelser. saa at den kun kan erhverves ved kongelig Bevilling, der udfærdiges gennem Indenrigsministeriet. Den, der erholder saadan Bevilling, har at løse Næringsbeviis.

§ 57.

Marschandiserhandel. Til Marschandiserhandel udstedes et eget Næringsbeviis, under samme Betingelse som i Kjøbstaden, dog ikke nogen Kjøbstad nærmere end een Miil. Amtmanden meddeler de i § 51 omhandlede Bevillinger, efter de i Paragraphen indeholdte Regler. For en saadan Bevilling betales 2 Rd., der tilfalde vedkommende Sognekommune.

Afsnit IV.

Om de Næringsveie der bestaae i Beværtning.

§ 58.

Værtshuushold, Restauration, Konditori. Til at holde Beværtning udfordres i Kjøbstæderne Borgerskab enten paa Værtshuushold eller paa Restauration eller Konditori. Borgerskab paa det sædvanlige Værtshuushold, hvorunder tillige den Berettigelse indbefattes, der hidtil er bleven meddeelt til som Spisevært eller Marketenter at beværte med Aften- og Middagsspise, skal, foruden at berettige til Beværtning for siddende Gjæster, give Ret til at sælge Brød, indenlandsk Øl og indenlandsk Brændeviin ud af Huset, Kun den, der vinder Borgerskab paa Restauration, har Ret til paa Skilt og i offentlige Bekjendtgjørelser at kalde sig Restaureteur. Borgerskab paa Konditori giver Ret til Tilberedelse og Tilvirkning af alle Slags Konditorisager, derunder indbefattet Kager af enhver Slags, saavel til Fortæring paa Stedet som til Salg ud af Huset, samt til Udskjænkning af alle Slags Drikkevarer, derunder indbefattet Thee og Kaffe. Endvidere skulle Konditorerne være berettigede til at forhandle Likører, destillerede af Druebrændeviin, og Chokolade. Til paa Landet at drive de heromhandlede Næringsveie udfordres indtil videre kongelig Bevilling, der udfærdiges gennem Indenrigsministeriet, Det er ikke Viinhandlere, Brændeviinsbrændere eller Ølbryggere tilladt at have siddende Gjæster eller foretage nogensomhelst Udskjænkning til Fortæring paa Stedet, Dog kan Rettighed hertil erhverves mod at erlægge samme Betaling som for Borgerskabet. I Kjøbenhavn afgjør

Magistraten, i Kjøbstæderne Kommunalbestyrelsen, hvorvidt det kan tillades den Paagjældende at forsyne Gjæsterne med Spisevarer.

§ 59.

Gjæstgiveri og Krohold. Ret til at Herbergere Reisende indbefattes ikke under noget af de i § 58 nævnte Næringsbrug. Borgerskab paa Gjæstgiveri (holde Herbergersted eller Kro) berettiger ikke til noget Slags Varesalg ud af Huset, ei heller til at drive Brændeviinsbrænderi, Bryggeri eller Bageri. Paa Landet kan dette Næringsbrug indtil videre alene finde Sted ifølge kongelig Bevilling, der udfærdiges gennem Indenrigsministeriet, Bevillingen bestemmer tillige Omfanget af de Rettigheder, der skulle være forbundne med samme. Den, der erhverver Bevillingen, har at løse Næringsbeviis.

§ 60.

Fortsættelse. Det skal være overladt i Kjøbenhavn til Magistraten, i Kjøbstæderne til Kommunalbestyrelsen at meddele enkelte Værtshuusholdere i Kjøbstæderne Tilladelse til tillige at drive Herbergeri. For saadan Tilladelse, der kan tilbagekaldes, naar den befindes at være misbrugt, erlægges en Kjendelse af 2 til 5 Rd., der tilfalder Kommunens Kasse.*)

*) See L. 19 Febr, 1881 om Brugen af stemplet Papiir, § 68 jfr, § 92.

§ 61.

Om Beværtning og Tagen i Logis, som er Enhver tilladt. At beværte ved sluttet Bord og sende tillavet Mad ud af Huset ansees som fri Næring. Ligeledes staaer det Enhver frit for at udleie Værelser ugeviis eller for længere Tid samt for de saaledes Indlogerede at tilberede Spise- og Drikkevarer.

§ 62.

Dands, Billardhold, Keglebane m. v. Det er ikke nogen af de i dette Afsnit omhandlede Næringsbrugere tilladt uden Politiets særlige Tilladelse at holde Dands for Gjæsterne. For denne Tilladelse, der kun bør tilstaaes for 1 Aar ad Gangen, og til hvis Meddelelse Politiet kan knytte de nærmere Betingelser, som det finder fornødne, betales efter Politimesterens nærmere Bestemmelse en Kjendelse af 5 til 10 Rd., der tilfalder Kommunens Kasse. Denne Kjendelse erlægges ved Tilladelsens Meddelelse og bliver at udrede, hver Gang Tilladelsen fornyes. De, som attraae i Forbindelse med deres Beværtning at holde Billard eller Keglebane, have at anmelde Saadant for Magistrat eller Politimester, og erlægge efter samme øvrigheds Bestemmelse en aarlig Kjendelse til Kommunens Kasse af 5 til 10 Rd., der betales forud for eet Aar ad Gangen. Derhos kan Politimesteren meddele Beboere paa Landet, der ikke ere berettigede til Værtshuushold eller Beværtning, Tilladelse til at holde Dands og derved at udøve Beværtning for Betaling. Saadan Tilladelse meddeles kun for hvert enkelt Tilfælde og imod en Kjendelse af 1 Rd, til Sognekommunens Kasse.***) De, der uden dertil at erhverve Tilladelse som foranført, holde Dands, Billard m. v., blive at ansee for uberettiget Næringsbrug.

**) See L. 19 Febr. 1861 om Brugen af stemplet Papiir., § 68.

§ 63.

Kun eet Beværtnings- og Udsalgssted. Det er ikke tilladt Nogen at have flere end eet fast Beværtningssted. Forsaavidt de i dette Afsnit omhandlede Næringsbrugere maae udsælge visse Gjenstande, kan det alene skee fra det Sted, hvor Beværtningen drives, samt fra Oplagsstedet, naar dette ikke er aaben Boutik.

§ 64.

Beværtningsnærings Forening med anden Næring. De i dette Afsnit omhandlede Beværtningsnæriger kunne ikke forenes med anden borgerlig Næring. Dog skulle Gæstgiverne kunne vinde Adkomst til Viinhandel, Bageri, Bryggeri, Brændeviinsbrænderi, Brændeviinshandel og Vognmandsnæring, samt paa Landet tillige til Kjøbmands- og Høkerhandel. Kjøbmændene i Kjøbstæderne skal det være tilladt at vinde Borgerskab paa Værtshuushold,

Afsnit V.

Benyttelse af Medhjælp. Opvælse af Laug om. Korporationer, frie Foreninger m. v.

§ 65.

Forholdet mellem Mestere, Svende og Lærlinge (Principaler og Medhjælpere).

I Forholdet mellem Haandværkere, Fabrikanter, Handlende og andre Næringsdrivende saavel paa Landet som i Kjøbstæderne paa den ene Side og de af disse antagne Lærlinge paa den anden Side gjælde følgende Regler:

1) En Lærling er ikke Huustugten underkastet længere end til det fyldte 18 Aar.
2) Naar en Lærling, som har Logis hos Læremesteren, bliver syg, er denne pligtig at besørge og bekoste Pleien og Helbredelsen, indtil Læretiden ifølge den indgaaede Kontrakt er udløben eller af anden lovlig Grund ophører. Skulde der være sluttet Overenskomst om, at Læreforholdet skal opløses, naar Lærlingen maatte blive hjemsøgt af Sygdom, eller skulde der under Sygdommen blive indgaaet Overenskomst om at hæve Læreforholdet, frigjøres ikke Mesteren i Forhold til Fattigvæsenet, som Lærlingen maatte falde til Byrde. Denne Forpligtelse skal dog ikke paahvile Mesteren for længere Tid end 6 Maaneder, hvorhos han, hvis Sygdommen erklæres uhelbredelig, eller noget betydeligt vedvarende Onde er paaført Lærlingen, skal være berettiget til at opsigte Lærekontrakten til at ophøre 3 Maaneder efter, at det Lærlingen tilstødte Uheld er konstateret, og fra samme Tid frigjøre sig fra den omhandlede Forpligtelse. Kan det ikke nøiagtigt oplyses, til hvilken Tid Læreforholdet skulde vedvare, er Mesterens Forpligtelse bunden til forannævnte Tidsgrændser, Forøvrigt skulle de i Tyendeloven af 10 Mai 1854 §§ 32, 35 og 26 indeholdte Bestemmelser være anvendelige paa Lærlingen, der bliver syg i Læremesterens Huus.

3) Hvor Parterne ikke forene sig om anden Bestemmelse, ophører Læreforholdet, naar Læremesteren dør eller nedlægger Næringen, samt i Tilfælde af Opbud eller Fallit, uden at der paa den Omstændighed, at Læretiden af saadan Aarsag ikke føres til Ende, skal kunne begrundes Erstatningskrav fra nogen af Siderne.

Iøvrigt bliver Forholdet mellem Haandværksmestere, Svende og Lærlinge, forsaavidt det ei er gjort til Gjenstand for Kontrakt, indtil Videre at bedømme

efter de nugældende Forskrifter, dog at de Bestemmelser, der i Mangel af Overenskomft desangaaende mellem Parterne have fastsat en vis Opsigelsestid mellem Mestere og Svende, bortfalde.

§ 66.

Benyttelse af Medhjælp. Enhver, som har Borgerskab eller Næringsbeviis paa et Næringsbrug, er, forsaavidt han ikke ved sin Stilling som Medlem af et Laug eller en Korporation er undergiven særlige Indskrænkninger, berettiget til dertil at benytte hvad Medhjælp han vil. Enhver, som ifølge Lov eller Bevilling er berettiget til at udøve et Næringsbrug, og som i Henseende til Medhjælpen ikke alt er i Besiddelse af større Ret, skal være beføiet til derved at benytte Haandlangere til saadant Arbeide, hvortil ingen Haandværkskundskab udfordres, samt Hustrues og Børns Bistand, ligesom han skal være berettiget til at have een Dreng ad Gangen til Medhjælp og Oplærelse i sit Næringsbrug. Denne Bestemmelse finder ikke Anvendelse paa de i §§ 9 og 16 ommeldte Tilfælde.

§ 67.

Fremgangsmaade ved Laugs Ophævelse. Naar et Laug skal ophæves, paaseer Øvrigheden, at Alt foregaaer under betryggende Former, navnlig ved Medlemmernes Indvarsling og Afstemningen. Det bliver navnlig at forhandle, hvorledes der skal forholdes med den Formue, Lauget maatte besidde. Resultatet af disse Overveielser bliver gennem vedkommende Øvrighed at forelægge Indenrigsministeren, der har at foredrage Sagen for Kongen eller selv at afgjøre den i Kongens Navn, Skulde et Laug undlade at andrage paa Ophævelse, uagtet der ei er 5 Medlemmer tilbage, bliver det desuagtet saavel i Henseende til det Offentlige som i Henseende til Trediemand at ansee som ikke tilværende, dog at der, forsaavidt Lauget maatte være i Besiddelse af nogen Formue, bliver af vedkommende Øvrighed at paasee det Fornødne i Overensstemmelse med Foranstaaende.

§ 68.

Korporationernes Ophør. Det staaer ethvert Medlem af de nuværende Korporationer frit for at udmelde sig, men Korporationen bestaaer, indtil Fleertallet af dens Medlemmer beslutter Ophævelsen, eller Medlemmernes Antal synker under 5. Ved en Korporations Ophævelse bliver at forhandle, hvorledes der skal forholdes med den Formue, Korporationen besidder, m. v. Resultatet af disse Overveielser bliver gennem vedkommende Øvrighed at forelægge Indenrigsministeren til Afgjørelse.

§ 69.

Oprettelse af nye Foreninger. Vedtægter. Det er Indenrigsministeren overladt i Kongens Navn at meddele Stadfæstelse paa nye Vedtægter saavel for de nubestaaende Laug og Korporationer som for nye Foreninger, der frivilligen maatte danne sig enten af Haandværkere, Handlende eller andre Næringsbrugere. Det Samme skal gjælde med Hensyn til Foreninger mellem Svende og Fabrikarbeidere om Sygekasser, Begravelseskasser og lignende Indretninger. Det skal ved saadan Vedtægt kunne paalægges Mestrene og Fabrikanterne at

indeholde Bidragene af Lønnen, ligesom det og skal kunne vedtages, at Bidragene skulle kunne inddrives under Tvang af Udpantning og Mulkt.

Afsnit VI. Beskatning af Næringsdriften.

§ 70.

Næringskat. Med Hensyn til Næringskatten i Kjøbstæderne forbliver det ved de gældende Regler. Navnlig skulle fremdeles de, der drive en fri Næring som et selvstændigt Erhverv, kunne ansættes til Næringskat, om de end ikke have taget Borgerskab.

§ 71.

Bygningsafgift Paa Landet. Den ved F, 1 Oktbr. 1802 § 35 hjemlede Fritagelse for Bygningsafgift af Huse og Værksteder, der benyttes af de Haandværkere, der efter Loven maae opholde sig paa Landet, ophæves med Hensyn til alle slige Haandværkere, som herefter nedsætte sig paa Landet. De for Tiden paa Landet bosatte Haandværkere, der hidtil have været frie for at udrede Bygningsafgift, skulle, saalænge de drive. Haandteringen, beholde denne Frihed for de Huse og Værksteder, hvilke de nu benytte. I Tilfælde af Flytning tilkommer denne Fnhed dem kun til den 1 April 1862.

§ 72.

Afgift af Krohold, Brændeviinshandel og Brændeviinsudskjækning. Enhver, som er berettiget til at forhandle Brændeviin, er Pligtig at udrede en Afgift, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen vedkommende Kjøbstad eller Sognekommune. Denne Afgift bestemmes for Krohold eller Gjæstgiveri fra 10 Rd. til 200 Rd. Aarlig. for Brændeviinshandel og Udskjækning fra 10 - 100 Rd. aarlig. For Høkere saavel som Andre hvem Udskjækning af Brændeviin maatte være tilladt uden at have siddende Gjæster, bestemmes Afgiften fra 5 - 50 Rd. aarlig. Med samme Beløb svares Afgiften af de Søindrullerede og deres Hustruer, forsaavidt disse befatte sig med Brændeviinsudskjækning. Denne Afgift bliver for 3 Aar ad Gangen, i Kjøbstæderne af Kommunalbestyrelsen og paa Landet af Amtsraadet, at fastsatte til noget Vist for hver Kjøbstad, hvert Amt eller visse Distrikter af Amtet. Afgiften bliver lige for Alle, uden Hensyn til Beskaffenhed eller Omfanget af Enhvers Næring og svares uden Hensyn til den Fattigskat, Næringskat eller hvilkensomhelst anden Afgift, Vedkommende ellers har at erlægge. Afgiften tager sin Begyndelse fra samme Tid som Næringskatten, hvortil Paagjældende ansættes. Har han ikke tidligere været ansat til Næringskat, eller udreder han ikke nogen særlig Næringskat, beregnes Afgiften fra den første Dag i det efter Berettigelsens Erhvervelse nærmest følgende Kvartal. Afgiften erlægges i samme Terminer og inddrives paa samme Maade som Kommuneafgifterne. Naar Nogen, som nu ifølge Bevilling har Ret til Handel med eller Udskjækning af Brændeviin, af saadan Næring erlægger Afgift til Statskassen, bliver denne Afgift at fradrage i det, han ifølge Foranførte vil have at svare, og navnlig i den Statskassen tilfaldende Halvdeel.

§ 78.

Fortsættelse. Enhver til Forhandling eller Udskjænkning af Brændeviin Berettiget kan frie sig for omeldte Afgift ved til Øvrigheden at indgive en skriftlig Erklæring, hvori han forbinder sig til ei at benytte sin Forhandlings- eller Udskjækningsret, Formeldte Erklæring kan til enhver Tid tilbagekaldes, men Forpligtelsen til Afgiftens Erlæggelse indtræder da fra den første Dag i det Kvartal, hvori Anmeldelsen er indløben.

Afsnit VII.

Besværing over Øvrighedsbeslutning i Næringsager, Straffebestemmelser, Retsforfølgning m. v.

§ 74.

Anke over Øvrigheds beslutning. Finder Nogen at kunne anke over en af Magistraten eller Amtmanden i Henhold til nærværende Lov tagen Beslutning, har han at rette sin Anke til Indenrigsministeriet, som da afgjør Sagen; dog uden at Vedkommendes Adgang til at faae Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene derved indskrænkes.

§ 73.

Straf for uberettiget Næringsbrug. Den, som gjør sig skyldig i uberettiget Næringsbrug, skal, forsaavidt den begaaede Lovovertrædelse ikke henhører under nogen anden Bestemmelse i nærværende Lov, bøde første Gang fra 5 til 50 Rd., anden Gang fra 10 til 100 Rd., tredie Gang og fremdeles fra 20 til 200 Rd., Ovenmeldte Bod saavel, som alle andre i denne Lov fastsatte Bøder tilfalde i Kjøbenhavn Politikassen, i Kjøbstædeme Kæmnerkassen og paa Landet Amtsfattiggkassen. Om end den, som findes skyldig i Handel med Varer, han ei er berettiget til at falholde, ikke forbyder de Varer, hvormed slig Handel er dreven, bør han dog ikke beholde fri Raadighed over disse, men, dersom han ikke kan enes med en til Handel med slige Varer berettiget Person om at overlade denne Varerne, bør de sælges ved offentlig Auktion. De Straffebestemmelser, der ere givne for ulovlig Omløben med Varer og for Overtrædelse af de Prøvehandelen vedrørende Bestemmelser, samt for Mæglere, det befatte sig med Kjøbmandskab o. desl., blive indtil videre i Kraft. Fremmede Reisende, som findes skyldige i uberettiget Handel, kunne, foruden at underkastes Bøde efter Lov og Anordninger, ved et Dekret af Stedets Politimester bortvises af Landet,

§ 76.

Fortsættelse. Naar nogen til Marschandiserhandel eller til Handel med gamle Bøger eller gammelt Jern Berettiget befindes 3die Gang at gjøre sig skyldig i Handel med Gjenstande, der ligge udenfor hans Berettigelse, eller i Overtrædelse af F. 27 Juli 1742 eller andre Anordninger, hvorved det forbydes at tilforhandle sig Noget af visse Personer, bør han tillige have sit Borgerskab forbrudt. Det Samme bør skee, naar Paagjældende 2den Gang Paadrager sig Straf efter P. 24 Septbr, 1841 § 1 eller andre Lovbud for at have udviist Mislighed eller Uforsigtighed ved Indkjøb.

§ 77.

Ulovligt Brændeviinsudsalg. Naar Nogen findes skyldig i uberettiget Udsalg af Brændeviin, ansees han første Gang med en Mulkt fra 10 til 50 Rd., anden Gang fra 20 til 100 Rd. og fremdeles i ethvert Gjentagelsestilfælde dobbelt.

§ 78.

Ulovlig Brændeviinsudskjækning. Paa samme Maade ansees den, der uberettiget udskjænker Brændeviin, og befindes han anden Gang i denne Brøde, skal han, foruden at være Konfiskationsstraf underkastet, have sin Ret til Brændeviinssalg forbrudt. Det ved Salget af den konfiskerede Brændeviin indkomne Beløb tilfalder de samme Kasser som Boden efter denne Lovs § 75. Ved Bestemmelsen af Mulkten for ulovlig Udskjækning bør tages i særdeles Betragtning, om Nattesviir, Hazardspil eller andre Uordener have været forbundne med det saaledes forøvede ulovlige Krohold, Som Udskjækning anses det og, naar den, der sælger Brændeviin, tilsteder, at Noget deraf paa Stedet fortæres.

§ 79.

Fortsættelse. Ved Brændeviin i denne Lov forstaaes ikke blot Korn- og Kartoffelbrændeviin, men alle Slags destillerede stærke Drikke, Saa skal og hvad i denne Lov er foreskrevet om Udsalg og Udskjækning af Brændeviin gjælde om al anden stærk Drik, som er tilberedt dermed.

§ 80.

Ulovlig Brændeviinsbrænden paa Landet. Med Hensyn til ulovlig Brændeviinsbrænden paa Landet skal det indtil videre have sit Forblivende ved de gjældende Bestemmelser.

§ 81.

Kumulation af Straf for forskellige af de i nærværende Lov omhandlede Forseelser. Saafremt Nogen under samme Sag findes skyldig i forskellige Arter af de Overtrædelser, som ere Gjenstand for nærværende Lov, bliver, ligesom naar flere Forseelser af samme Art ere begaaede, Straffen at bestemme under Eet for samtlige de begaaede Forseelser, der saaledes alle medvirke til at bestemme Straffens Størrelse. Dog bør denne Straf holde sig indenfor Grændserne af den blandt de paagjældende Bestemmelser, der hjemler den høieste Straf.

§ 82.

Om Gjentagelse af de forskellige i nærværende Lov omhandlede Forseelser. Naar Nogen, som er straffet efter § 77 eller 78, gjør sig skyldig til Straf efter § 75, have de tidligere Domme samme Virkning, som om Paagjældende have været anset efter § 75. Domme, som efter den ældre Lovgivning ere overgaaede Nogen for uberettiget Næringsbrug i Kjøbstæderne, blive, forsaavidt den Forseelse, der nu skal Paadømmes, er den samme og derhos ligeledes begaaet i Kjøbstæderne, at tage i Betragtning, som om de vare afsagte efter nærværende Lov. Paa samme Maade blive de Domme, som efter den ældre Lovgivning ere overgaaede Nogen for uberettiget Næringsbrug paa Landet, at tage i Betragtning, forsaavidt den gjentagne Forseelse ligeledes er begaaet paa Landet.

§ 83.

Om Paatalen. Uberettiget Næringsbrug bliver paa Embedsvegne at paatale af Politimesteren, forsaavidt Overtrædelsen befindes at vedrøre nogen under Politivæsenet henhørende Interesse, og navnlig i, ethvert Tilfælde, hvor der er Grund til at antage, at Nogen har gjort sig skyldig i ulovlig Brændeviinsbrænden, uberettiget Salg eller ulovlig Udskjækning af Brændeviin, Forøvrigt er det i Kjøbstaden Magistraten, som paa Embedsvegne har at vaage over, at uberettiget Næringsbrug ei finder Sted; og kan offentlig Politisags Anlæg for uberettiget Næringsbrug ikke nægtes, naar Saadant af Magistraten forlanges. Med Hensyn til uberettiget Næringsbrug paa Landet skal det derhos være Amtmanden overladt, naar der fra Kjøbstadens Side derover føres Klage, eller han ellers dertil finder Anledning, at beordre Sag, der da bliver at behandle som offentlig Politisag, anlagt mod de Paagjældende. Kompetent privat Sagsøger i Sager angaaende uberettiget Næringsbrug er den, som selv ikke blot er berettiget til at udøve, men i Virkeligheden udøver det Erhverv, hvori der paastaaes at være gjort Indgreb. Dog skal denne Ret til Paatale være indskrænket til dem, hvis Ret til at drive bunden Næring grunder sig, forsaavidt de ere bosatte i Kjøbstaden, paa Borgerbrev, og, forsaavidt de ere bosatte paa Landet, paa Næringsbeviis. Derhos skulle Laug og Korporationer, samt de Foreninger, hvis Vedtægter forsynes med kongelig Stadfæstelse, være berettigede til at paatale Indgreb i Medlemmernes Næringsvei,

§ 84.

Sagernes Behandling ved Politiret. Sager, som anlægges

- 1) af det Offentlige for ulovligt Næringsbrug eller af Private for Indgreb i deres Næringsrettigheder,
- 2) af det Offentlige for Mishandling af Læredrenge, og deslige;
- 3) privat af Mestere, Svende og Lærlinge (Principaler og Medhjælpere) for stedfundne Fornærmelser eller for Misligholdelse af indgaaede Kontrakter, Arbeidet eller Lønnen betræffende, blive at behandle politiretsviis. Det Samme skal gjælde om alle Sager, den indre Orden ved Lauget betræffende, der nu ere henlagte under Politiretternes Paakjendelse. Forøvrigt forbliver det ved de gjældende Regler i Henseende til den Opsigt med Næringsveiene, der er paalagt Politiet,

Afsnit VIII.

Midlertidige Bestemmelser.

A. Fælleds Bestemmelser,

§ 85.

Forening af beslægtede Haandteringer m. v. De i §§ 16, 18 og 20 a, og b indeholdte Forskrifter træde først i Kraft den 1 Jan. 1862. Det Samme skal gjælde om den ved § 19 hjemlede Frihed, forsaavidt den ikke maatte findes grundet i nu gjældende Lov eller Sædvane.

§ 86.

Brændeviinsafgiften. Erlæggelsen af den i § 72 ommeldte Afgift skal for dem, der ved denne Lovs Kundgjørelse ere i Besiddelse af Rettigheden at forhandle eller udskjænke Brændeviin, tage sin Begyndelse fra den 1 Jan. 1862, og for dem, der erhverve saadan Ret efter Kundgjørelsen af nærværende Lov, fra den 1 Jan. 1859.

B. Kjøbstæderne.

§ 87.

Haandværks- og Fabriklaug. Indtil den 1 Jan. 1862 vedbliver den udelukkende Ret at bestaae, som er tillagt Haandværkslaugene, derunder indbefattede de saakaldte Fabriklaug, til at ernære sig ved det Erhverv, der efter de ethvert Laug forundte Laugsartikler og øvrige Love og Anordninger er Gjenstand for deres Laugsrettighed. I det nævnte Tidsrum vil Adgang til saadant Erhverv altsaa kun kunne vindes efter den hidtil gjældende Lovgivning, men efter sammes Udløb vil kun den, der fremdeles attraaer at optages i Lauget, være pligtig at underkaste sig de herfor fastsatte Betingelser,

§ 88.

De ikke laugsbundne Haandværksnæringer. Indtil den 1 Jan. 1862 skal det ligeledes have sit Forblivende ved de nugældende Regler om Adgangen til de under Haandværksdriften henhørende Næringsveie, som enten ikke i Almindelighed eller ikke paa det Sted, hvor Borgerskab begjæres, ere Laugsindretning undergivne.

§ 89.

Frimestere. Indtil den 1 Jan. 1862 vedbliver fremdeles den nu bestaaende Adgang til at vinde Borgerskab som Frimester. De, som have eller inden den Tid vinde saadant Borgerskab, kunne benytte sig af Haandlangere til saadant Arbeide, hvortil ingen Haandværkskundskab udfordres, samt af Hustrues og Børns Hjælp, Endvidere ere de berettigede til hver at have en Dreng ad Gangen til Hjælp og Oplærelse i Haandværket. De, som ifølge Lov eller Bevilling ere i Besiddelse af en større Ret, skulle dog beholde denne ubeskaaren. De, som den 1 Jan. 1862 ere i Besiddelse af Borgerskab som Frimestre, erholde samme Ret som Laugsmestre af samme Fag til at benytte Medhjælp og arbeide i Haandværket i dets fulde Omfang; men de, hvis Frimesterrettighed ikke støtter sig paa noget Borgerskab, erholde ikke nogen udvidet Ret i de omspurgte Henseender, medmindre de erhverve Borgerskab.

§ 90.

Handelslaugene. Indtil den 1 Jan. 1862 vedblive den Ret at bestaae, som er tillagt de 5 Handelslaug i Kjøbenhavn, til at drive Handel med de Varer, der efter de ethvert Laug forundte Laugsartikler og øvrige Anordninger ere Gjenstand for deres Laugsrettighed. Enhver, som til den Tid er Interessent i noget af disse Laug, skal fra den Dag af være berettiget til al den Handel, som efter nærværende Lovs § 33 er tillagt Detailhandlere i Almindelighed. Til samme Tid vedbliver ligeledes den Ret, der er tillagt Handelslaugene i Aalborg, Odense og Helsingør.

Enhver, som til den Tid er Interessent i noget af disse Laug, bliver berettiget til Kjøbmandshandel efter § 32. De Medlemmer af Handelslaugene i Kjøbenhavn, som ifølge P. 1 Oktbr. 1810 have vundet en indskrænket Ret til at handle i Stort, blive berettigede til Handel saavel efter § 31 som § 33.

§ 91.

Adgang til den laugsbundne Handelsnæring i Overgangstiden. Indtil den 1 Jan. 1862 skal der i Kjøbenhavn samt i de Kjøbstæder, hvor Handelslaug findes, have sit Forblivende ved de hidtil gjældende Regler om Adgang til den Handel, der er henlagt under Laugene.

§ 92.

Adgang til nogle særegne Handelsnæringer i Kjøbenhavn. Med Hensyn til Adgangen til Næring som Galanterihandlere eller Nürnbergere, Glashandlere, Hosekræmmere, Porcellains- og Pottehandlere, Kniplingshandlere, Papiirhandlere, Handlende med ostindiske, kinesiske og visse vestindiske Varer, Frugt- og Vildthandlere, saavel som alle de andre Detailhandlere, der maatte være at sætte i Klasse med de foranførte, vil det indtil den 1 Jan. 1862 have sit Forblivende ved de hidtil gjældende Regler. De, der den 1 Jan. 1862 drive saadan Handel, ville blive berettigede til at udøve den samme udstrakte Handelsret, som efter § 33 skal tilkomme Detailhandlere. Enhver, som den 1 April 1858 har Borgerskab som Meel- og Grynhandler, som Rugbrødsbager, som Pølsehandler eller Ølhandler, skal den 1 Jan. 1862 uden videre være berettiget til Høkerhandel. Saadant særligt Borgerskab meddeles ikke efter 1 April 1858,

§ 93.

Adgang til den ikke laugsbundne Handel i Kjøbstæderne. Til at vinde Borgerskab som Kjøbmand i de Kjøbstæder, hvor Handelslaug ei findes, skal det indtil 1 Jan. 1862 have sit Forblivende ved de hidtil gjældende Regler.

§ 94.

Vedligeholdelse af Udskjækningsretten. De, som den 1 April 1858 befindes at være optagne i Viinhandler-Lauget i Kjøbenhavn, eller i Kjøbstæderne at have vundet særligt Borgerskab som Viinhandlere, beholde den Ret til at udskjænke for siddende Gjæster som Laugsartiklerne eller hvert Steds Skik hjemler dem. De, som den 1 April 1858 befindes at være optagne i Brændeviinsbrænderlauget i Kjøbenhavn, beholde den dem tillagte Ret til at skjænke Øl og Brændeviin til siddende Gjæster. De, som for Tiden drive Brændeviinsbrænderi i Kjøbstæderne og i Forbindelse dermed holde Udskjækning eller andet Værtshuushold, saavel som de, der for Tiden drive Ølbryggeri i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn og i Forbindelse dermed udskjænke Øl til siddende Gjæster, have inden 6 Maaneder efter denne Lovs Kundgjørelse for Magistraten at oplyse, at og i hvilket Omfang de have udøvet den Ret, hvorefter der af samme Autoritet meddeles dem et Beviis, der fremtidig hjemler den samme Ret, dog kun under Forudsætning af, at Saadant ikke strider mod Stedets Sædvane eller de udstedte Borgerbreve. Den Ret, som er tillagt Kjøbmændene til at udskjænke Drikkevarer til Bønderne, der paa Torvedagene indfinde sig hos dem for at afsætte og indkjøbe Varer, skal ophøre, dog saaledes at de Kjøbmænd, som inden 6

Maaneder efter denne Lovs Kundgjørelse for Magistraten oplyse, at de virkelig have drevet denne Art Værtshuushold, af samme Øvrighed ville erholde et Beviis, der hjemler dem Ret til fremdeles at udøve samme.

C Landet.

§ 95.

Kjøbstadborgeres Fortrinsret til Næringsbrug paa Landet. Indtil den 1 Jan. 1862 skal den Adgang til at nedsætte sig paa Landet som Haandværker og Handlende, som denne Lov hjemler efter sædvanligt Næringsbeviis, ikkun komme dem tilgode, som i en Kjøbstad have vundet Borgerskab paa samme Næring. Dog vedbliver indtil den nævnte Tid den Amtmændene tilkommende Myndighed, at tilstede visse Haandværkere at nedsætte sig paa Landet.

§ 96.

Kjendelse til Kjøbstæderne. Den i § 13 foreskrevne Kjendelse tilfalde indtil den 1 Jan, 1862 i Reglen den i samme Provinds nærmeste Kjøbstads Kæmnerkasse, for Kjøbenhavns Vedkommende Stadens Hovedkasse. Af efternævnte Næringsveie skal Kjendelsen dog strax tilfalde Sognekommunen, nemlig

a) Møllebrug, forsaavidt dette gaaer ud paa Formaling af Kornvarer, Skibs- og Baadebyggeri;

b) Fabrikker saavelsom andre større industrielle Anlæg, der hidtil alene eller dog fortrinsviis have fundet Sted paa Landet. Indenrigsministeren bestemmer i Tvilstilfælde, hvilke Anlæg der skulle henregnes til denne Klasse. Har den Paagjældende haft Borgerskab i den By, hvilken Kjendelsen skulde tilfalde, bortfalder denne for den eller de Næringer, for hvilke han forhen har betalt Borgerskabspenge i samme By. Den Næringsdrivende, der saaledes har erlagt Kjendelse til en Kjøbstad, skal ikke paany erlægge Kjendelse for samme Næring, hvis han fra Landet flytter ind til samme Stad.

Afsnit IX.

Slutningsbestemmelser.

§ 97.

Om Opretholdelse af de ved tidligere Borgerbreve eller Bevillinger givne Rettigheder. Naar Nogen oplyser, at der ved Borgerskab eller Bevilling er meddeelt ham en eller anden Rettighed udenfor den almindelige Lovgivning, forbliver han i Besiddelse af saadan Ret, om den end ikke har Hjemmel i nærværende Lov.

§ 98.

Bevillinger. Eneretsbevillinger. Indtil den 1 Jan. 1862 skal Indenrigsministeriet være bemyndiget til, ved Bevilling, der udfærdiges i Kongens Navn, efter de hidtil gjældende Regler, at gjøre Undtagelse fra de i nærværende Lov indeholdte Bestemmelser. Dog skal samme Myndighed tilkomme Indenrigsministeriet ogsaa efter den nævnte Tid med Hensyn til de i denne Lovs §§ 2, 24, 28, 54, 55, 63 og 64 indeholdte Bestemmelser. I Henseende til Eneretsbevillinger bliver at forholde efter de hidtil gjældende Regler.

§ 99.

Ophævelse af de Forrettigheder, som ere tillagte Fremmede. De Forrettigheder, som ved Edikt 23 Novbr. 1748, P. 12 Febr. 1802 og flere Anordninger ere tillagte Fremmede, som her nedsætte sig for at anlægge Fabrikker, drive Haandværk eller anden borgerlig Næring, bortfalde. Dog skulle de Rettigheder af fornævnte Slags, der maatte være erhvervede inden denne Lovs Kundgjørelse, forblive i Kraft, ligesom Bestemmelsen ikke skal finde Anvendelse paa den Adkomst, som maatte tilkomme den, der beviser udenfor Kongeriget at have drevet et Haandværk som Laugsmester, til uden Mesterprøve at optages i et herværende Haandværkslaug.

§ 100.

Ophævelse af ældre Lovbestemmelser. Lovens 3die Bogs 3die og 7de Kapitel samt 13de Kapitel Artikel 23 - 27, F. 25 Aug. 1741, F. 1 Febr. 1757 med Undtagelse af § 7, R. 23 April 1762, P. 25 April 1768 (R. 22 April), P. af samme Dato (R. 8 April 1768) F. 14 Juni 1788, F. 12 Febr. 1802, P. 1 Marts 1814 (forsaavidt den ikke angaaer Berettigelse til at være Mægler), P. 15 Marts 1814, P. 3 April 1816, R. 26 April 1816, P. 13 Novbr. 1816, R. 22 Oktbr. (P. 29 Oktbr.) 1819, 14 April 1820, P. 18 Oktbr. 1820, P. 1 Aug. 1821, P. 29 Oktbr. 1824, (at Ingen, som er straffet med offentligt Arbejde, maa vinde Borgerskab i nogen Kjøbstad), R. 12 Jan. 1825, R. 1 Juli (P. 5 Juli) 1825, F. 23 Marts 1827 §§ 7 - 14, 16 kfr. § 23, P. 20 Mai 1835, P. 1 Juli 1842, L. 8 Marts 1856, 21 Jan. 1857, ligesom alle andre ældre Lovbestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov, sættes, forsaavidt de endnu ere gjældende, ud af Kraft.

§ 101.

Lovens Træden i Kraft. Nærværende Lov træder i Kraft den 1 April 1858, forsaavidt det ikke er udtrykkeligen tilkjendegivet om enkelte Bestemmelser, at de skulle træde i Kraft til en anden Tid. Loven gjælder ikke for Færøerne.

Fortegnelse over Varesorter, som det ikke tillades Grossererne at falholde i mindre Partier end de efternævte.

Allehaande 100 Pund, Allun 100 Pund, Annis 100 Pund, Beeg 1 Tde., Blaar 1 Skippund, Bly 1 Skippund, Blyhvidt 100 Pund, Bomuld 100 Pund, Bomuldsmanufakturarer hele Stykker, Brændeviin, Spiritus og Likør, Rom og Arrak hele Ankere eller 40 Potter, Korn-eller Kartoffelbrændeviin 1 Tde, Cacao 100 Pund, Kaffebønner 100 Pund, Chocolate 100 Pund, Cochenille 5 Pund, Duun, Edderduun 5 Pund, anden Duun 20 Pund, Eddike hele Ankere, eller 40 Potter. Farvetræ, alle Slags, heelt eller raspet 500 Pund, Fjær 100 Pund, Fisk, tør eller røget 1 Skippund, saltet 6 Tdr., Frugter, tørrede, saasom Rosiner, Corender, Figener, Svedsker 100 Pund, syltede dito 12 hele Krukker, Glas eller Kasser, Garn, saavel Bomulds- som Lærreds- og Uldgarn, tyrkisk Garn, Floretgarn m. m. 50 Pund, Glasvarer, Vinduesglas 25 Tavler, Speilglas 10 Tavler, Øl- og Viinglas i Gros, Flasker 100 Stkr., andre Glasvarer 50 Pund, Gummi 100 Pund, Handsker 1/2 Gros, Hamp I Skippund, Harpix 1 Td, og 100 Pund, Hatte 1 Dusin, Huer 1/2

Gros, Humle 1 Skippund, Hør I Skippund, Indigo og andre finere Farvestoffer 25 Pund, Ingefær 100 Pund, Jern, i Stænger og Baand 1 Skippund, Jernplader hele Kister eller 1 Skippund, Staal hele Fade eller 1 Skippund, Jernstøbe-Gods 1 Skippund, Kobber, Kobberplader 100 Pund, Garkobber 200 Pund, Kork og Propper af Kork hele Baller eller 100 Pund, Krap 100 Pund, .Krølhaar 50 Pund, Læder, almindeligt 100 Pund, Karduan og Saffian 1 Dusin Stk., Lærred hele Stk., Lærredsbaand og Traad 50 Pund, Maatter 100 Stk., Mandler 100 Pund, Messingplader 100 Pund, Okker og andre ordinaire Malerverer 500 Pund, Olie, Bomolie, Linolie o. desl. hele Ankere eller 40 Potter, Nitriololie 1 Kurv eller 40 Potter, Papiir, Kardus og Makulatur 1 Balle, Skriv- og Tegnepapiir 1/2 Balle, Peber 100 Pund, Potaske 100 Pund, Riis, samt Gryn og Meel af Riis 100 Pund, Sagogryn 100 Pund, Salpeter 100 Pund, Salt 1/2 Læst, Seildug hele Stk., Silke, raa og Sysilke 2 Pund, Sirup 100 Pund, Staver til Tønder og Kar 1000 Stk., Steenkul og Cinders 1 Læst, Steentøi og Fajance 100 Pund, Strømper 1/2 Gros, Sukker, raat 500 Pund, raffineret 100 Pund, Svovl 100 Pund, Sæbe, grøn 300 Pund, Stangsæbe 100 Pund, vellugtende 25 Pund, Thee 1/2 Kiste, Tjære 6 Tdr., Tin 100 Pund, Tobak, Blade 200 Pund, Røgtobak 100 Pund, Snuustobak 50 Pund, Cigarer 1000 Stk., Tougværk og Reebslagerarbeide, tjæret 200 Pund, utjæret 100 Pund, Tran 1 Tønne, Tømmer, stort Tømmer, indtil 16 Alen 1/2 Tylt, mindre dito heel Tylt, Brædder og Lægter 80 Stk., Uld 100 Pund, Uldmanufaktur hele Stk., Viin hele Ankere eller 40 Potter, Vitriol 500 Pund, Zinober 10 Pund, Øl og Porter, paa Foustager 1 Tønne, paa Flasker 100 Flasker.
